

Türkiye'de kardiyovasküler tıp yayınlarında son yıllarda kaygı verici gerileme

Concerning recent decline in cardiovascular medical publications in Turkey

Altan Onat

Istanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Emekli Öğretim Üyesi, İstanbul-Türkiye

Sayın Editör,

Gerek bilimsel yayınların genelinde (1), gerekse kardiyovasküler tıp yayınları alanında Türkiye'nin performansını objektif olarak ve zamanında değerlendirmek yararlıdır. Bu amaçla, geçmiş yıllardaki (2) gibi, kalp-damar hastalıkları alanındaki uluslararası üst düzey yayınlarımızın 2012 yılındaki niceliğini ve bir nitelik göstergesini inceledim. Thomson Reuters'in *Web of Knowledge* servisinin 2012 yılına ait "adresler" faslında Türkiye başlığı altında kayıtlı bulunan 23,960 yayına rastlanmaktadır. Türkiye adresli makalelere ilişkin kullandığım yöntem daha önce tanımlanmıştı (2). Thomson Reuters'in sadece baskı edisyonuna giren dergiler dikkate alınınca, 105 tam metinli *makale ve derleme* türünden yayın bulundu. Yabancı kuruluş, ya da kalp-damar tıp alanı dışındaki kurumların payı kesirli olarak hesaplanarak çıkarılınca, 87 makalenin kalp-damar tıbbi alanına dahil olduğu belirlendi. Dergilerin etki değerleri *Web of Science*'in 2011 yılı Journal Citation Report'a dayandırıldı.

Toplam yayınlardan 76 yayın erişkin kardiyoloji, 6 makale kardiyovasküler cerrahi, 6 makale de pediatrik kardiyoloji kapsamındaydı. Dünyada 2012'de SCI CD edisyonuna giren tam metinli kardiyovasküler tıp makalelerinin toplam 20,400 civarında olduğu tahminiyle, bu alandaki yayınlarımızın dünyadaki payının, 2011 yılındaki binde 5,1'den, geçen yıl binde 4,3 düzeyine gerilediği ifade edilebilir (Şekil 1).

Bilimsel makale üretimine toplam 87 kurum farklı boyutlarda katkıda bulundu. Bu kurumlardan 1'den fazla yayın yapanları Tablo 1'de sıraladım. Bilimsel makalelerimiz 39 dergide yer aldı; dergilerin 2011 yılı etki değerleri ve yayınlarımızın ağırlığı dikkate alınınca, bu dergilerin ortanca etki değeri 1,51 (dörttebir dilim

aralığı 1,3-1,96) idi. Araştırmacılarımızın yoğunlukla yöneldiği 8 dergi toplam yayınlarımızdan (58 makale ile) tam üçte iki pay aldı. Bu dergiler arasına *Coron Artery Dis*, *Pediatr Cardiol*, *PACE*, *Blood Pressure*, *Angiology*, *J Cardiothor Vasc Anesth*, *J Investig Med* ve *Atherosclerosis* girmektedir. Geçen yıl makalelerimizin sadece 10'u etki değeri $\geq 3,5$ olan dergilerde yayınlandı.

Eldeki bulgular, ülkemizin birçok alanda geliştiği algısının hakim olduğu bir dönemde, sönük bir tıp yayın yılı idrak ettiğimizi göstermektedir. 2004 yılında başlayan, 5 yıldır da hızlı bir gerilemeye doğru ilerlenen bir bilanço ortaya çıkmıştır. 1998 yılında yayına sokulan 60 makale dünyada binde 4,7'lik bir pay simgeliyordu (3). Kardiyovasküler tıp alanında 2012 yılında sadece 87 makale üreterek ve dünyada binde 4,3'lük pay elde ederek, 1998 yılının gerisine düşülmüştür. Üstelik yayın kalitesinin bir göstergesi olan makalelerin yer aldığı dergilerin impakt faktörünün ortanca ve çeyrek dilimler arası değerlerinde de bir gerileme söz konusudur. Üç alandan kalp-damar cerrahisi üretimde iyice cılız kaldı. İç açıcılıktan çok uzak olan bu tablo, hem yetkililer, hem de toplum için düşündürücü bir manzarayı çizmektedir.

Kurumlarımız arasında 10-30'ar kardiyologun görev aldığı, ülkeye yayılmış çok sayıda anabilim dalı ve bölüm bulunduğu halde, beş yayından fazla üretkenlik hiçbirine nasip olmadı. Oysa, on yıl önce, bir durgunluk yılı olarak nitelenebilen 2003'te, herbiri 5'ten çok yayına sahip, iki Eğitim Hastanesi ile 4 fakülte anabilim dalı toplam 52 yayın üretmişti (4). Sadece 32 kurumumuzun bir tam makale üretebilmesi kaygı verici değil mi? Gereklili eleman birikimi hazırlamadan, sürüyle üniversite açmak, performans dayalı ücret sistemine geçmek, motive edici cazibe sunmamak, demek ki bilime köstek vuruyormuş. Geçen yıl Süleyman

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Altan Onat, Nispetiye Cad. 59/24, 34335 Etiler, İstanbul-Türkiye
Tel: +90 212 351 62 17 E-posta: alt_onat@yahoo.com.tr

Kabul Tarihi/Accepted Date: 24.04.2013 **Çevrimiçi Yayın Tarihi/Available Online Date:** 24.07.2013

© Telif Hakkı 2013 AVES Yayıncılık Ltd. Şti. - Makale metnine www.anakarder.com web sayfasından ulaşılabilir.

© Copyright 2013 by AVES Yayıncılık Ltd. - Available on-line at www.anakarder.com

doi:10.5152/akd.2013.184

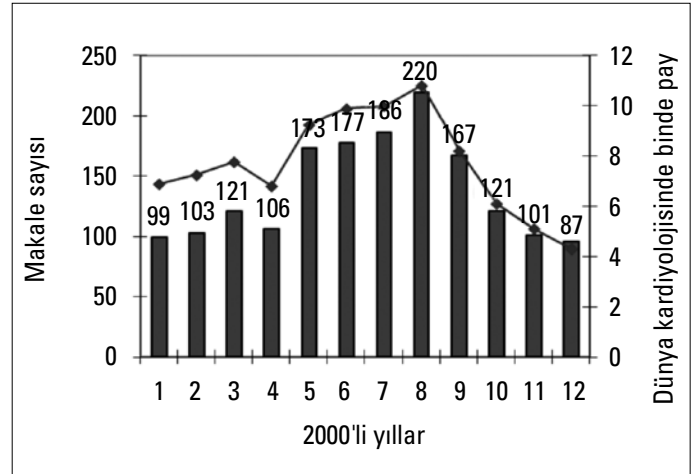
Tablo 1. SCI'in taradığı dergilerde 2012 yılında kalp-damar tıp alanında 1'den fazla yayın yapan 23 kurumumuz

Türk Kardiyoloji Derneği	4,9
Hacettepe Ü. Tıp F	4,8
S. Demirel Ü. Tıp F	4,5
İstanbul Ü. Tıp F	4,3
S. Ersek GKDCM	4,2
Bezmialem ÜTF	3,9
Başkent Ü. Ank, Adn, Kon, İst, Ant	3,5
Balıkesir ÜTF	2,9
Erciyes Ü. Tıp F	2,7
Erzurum Eğ. Hast.	2,6
Türkiye Yüksek İhtisas H.	2,2
Koşuyolu Ar. Hast, Kartal	2,1
Acıbadem ÜTF	2
Ege Ü. Tıp F	1,6
Ahi Evren Ü, Trabzon	1,5
Mustafa Kemal ÜTF	1,5
Sorgun Eğ. H.	1,5
Kayseri Eğ H	1,3
Samsun Eğ. H.	1,3
Kocaeli ÜTF	1,3
İstanbul Medicana Hosp.	1,3
Dokuz Eylül ÜTF	1,3
Gaziantep ÜTF	1,2
Toplam 87,4 yayın	

Demirel, Hacettepe, İstanbul Tıp, Başkent ve Bezmialem Üniversitelerinin tıp fakülteleri ile Siyami Ersek Cerrahi Merkezi 3-5'er yayınlı ön sıraları paylaştı. Bu sürede toplam 270 SCI atfı alan TEKHARF Çalışması, 5 tam makale ile 2012 yılının başarılı kuruluşlarımız arasında yer aldı.

Elverişsiz ortama rağmen bazı araştırmacılarımız geçen yıl başarı sergiledi. Balıkesir Ü-Bezmialem Ü'nden H. Uyarel ile S. Demirel Ü.'den D. Erdoğan'ı bu bağlamda başta zikretmek hakkına uyar. Erciyes Ü'nden M. G. Kaya 10, M. Yarıoğlu 6 yayına, Erzurum'dan E. Aksakal, Kırşehir D. Hast.'den G. Çiçek de ortak yazarlıklarıyla üretkenliklerini ziyadesiyle kanıtlamışlardır. Kartal Koşuyolu Hast.'den A. Erkol orijinal bir çalışmanın başyazarı, Ankara Ü.'den kalp-damar cerrahisi A. R. Akar da uluslararası çok-merkezli CORONARY randomize çalışmasının ortak yazarı olarak dikkat çekmiş, infektif endokardit konusunda bir önemli çalışmaya Bağcılar Eğ. H.'den A. Polat imza atmıştır. Cumhuriyet Ü.'den M.B. Yılmaz'ı TÜBİTAK 2012 Teşvik Ödülünü paylaşması açısından hassaten kutlamak gerekir.

Meslektaşlarımızın geçen yıl yayın yaptığı uluslararası dergiden, çoğunluğunu gerçekleştirdiği 8 dergi toplam yayınları ara-

Şekil 1. Üst düzey uluslararası kardiyovasküler tıp makalelerimizin 2001-2012 dönemine ilişkin sayıları (çubuk) ve dünyadaki binde payının (çizgi) seyri

sında iyice yoğunlaşmıştır: İmpakt faktörü $\geq 3,5$ olan dergilerde geçen yıl sadece 10 yayınının bulunması dikkat çektiği gibi, ortanca yayınının yer aldığı derginin etki değeri de 1,51'e gerilemiştir. Yüksek kote edilen dergilerin Türkiye kaynaklı araştırmalara verdiği itibara ilişkin önyargının giderek artmasının da iyi dergilerdeki makalelerimizin azalmasında dahil olmuş olabilir.

Kardiyoloji alanındaki kurumlarımızın üst düzey yayın üretmedeki kısırlılığının başlıca sebebi, kanımca, bilim politikasının olmaması ve bilimin bir kenara atılmak istenmesidir. Araç, gereç, fikir özgürlüğü ve kalifiye uzman içeren ortam hazırlanmadan bilim yeşermez. Üniversitelerin hor görülmesi, araştırmacı nitelikleri haiz kişilere performans sistemi uygulatarak veya başka yollarla hekimliğin piyasa unsuru haline getirilmesi, sonuçta ancak hüsrana getirir.

Özetle, yeni üniversite ve tıp fakülteleri açılı dursun, Türkiye üst düzey kardiyovasküler tıp yayınları üretmede hızla geriye gitmiş ve 15 yıl öncesini arar duruma düşmüş durumdadır. Sadece bazı fedakar ve azimli meslektaşlarımızın çaba ve yaratıcılığının, içinde bulunduğumuz elverişsiz ortamda yüzümüzü bir ölçüde ağırttığı sonucuna varılabilir. Yıllardır başgösteren bu eğilime siyasi iktidar, YÖK ve üniversitelerin duyarsız kalmayacağını umarız.

Kaynaklar

1. Onat A. Türkiye bilimsel yayında geriliyor. Milliyet Gazetesi. 13 Ocak 2013.s.27.
2. Onat A. 2004'te kardiyovasküler tıp yayınlarımız: ilk kez gerileme ve anlamı. Türk Kardiyol Dern Arş 2005; 33: 17-27.
3. Onat A. 1998 yılında Science Citation Index kapsamında Türkiye kökenli 1078 tam metinli tıbbi makaleye ilişkin sayısal değerlendirme. Türk Kardiyol Dern Arş 1999; 27: 582-90.
4. Onat A. Türk kardiyovasküler yayınları 2003 yılında durgunlukta. Türk Kardiyol Dern Arş 2004; 32: 125-35.